IV. évfolyam 1897. Szerda, márczius 3. 18. szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő: Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: *szerdán este és szombaton este.* Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utcza 9. szám. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Közoktatásügyünk.

A képviselőház most foglalkozott a közoktatásügyi tárczа költségvetésének tárgyalásával, a mely tagadhatatlanul legfontosabb ága a kormányzatnak s mely különösen nálunk és most bir rendkivül nagy fontossággal.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ez alkalommal pártjának nagy éljenzése közt tartotta meg beszédét, a melyben a nála megszokott nagy hangu frázisokkal egész sorát emlitette fel az általa szándékolt reformoknak. Nagyon jól ismerjük Wlassics szavainak értékét s igy éppen nem vagyunk elragadtatva az ő tervei által, a melyek közül a legjobbak is elfognak enyészni a beszéddel együtt anélkül, hogy közművelődésünk valami hasznát látná. A nemzeti oktatás a közönség közé dobott frázis, mely éppen ugy csak szavakban lesz meg, mint a hogy az általa feltalált magasabb közéleti erkölcstan is csak szálló ige lett, mert valóságban csak közéletünknek erkölcstelenségét tapasztalhatjuk.

Még arra sincs reményünk tehát, hogy a miniszteri igéretek valósuljanak, anná! kevésbé lehet reményünk, hogy a jelenlegi kormányzati rendszes közoktatás ügyünket az egyedüli helyes vallás erkölcsi alapra fektesse.

Régi bajunk és jelenlegi nyomoruságunknak egyedüli kutforrása az, hogy a mi iskoláinkban a gyermekeket s még inkább az ifjuságot nem *nevelik*, hanem csak *tanitják*. A népiskoláktól egész az egyetemekig a gyermeket hajszolják, hogy kapaszkodjék a tudomány lajtorjáján feljebb és feljebb, annélkül, hogy agyán kivül lelkének, érzéseinek helyes irányba tereléséről gondolkoznának. Már pedig a tudás vallásos érzés nélkül nem előnye, hanem hátránya a társadalmi életnek, s azért mentől több tudást kiván a mai kor a gyermekektől, annál jobban kellene őket megismertetni a vallással, annál jobban kellene kifejleszteni lelkében a vallás erkölcsi érzést. — Az ember lelkiegyensulya megköveteli, hogy a nemesebb érzések fejletsége, a vallás erkölcs mindég olyan erős legyen bennünk, hogy az dominálja tetteinket s irányitsa gondolkozás közben agyunkat. Amint az agy kizárólagosan uralkodik tetteink fölött, többé nem lehetünk hasznos tagjai a társadalomnak, a melyet nem segitünk előre saját érdekeink ellenére is, hanem megtámadjuk ha kell éppen saját önzésünk kielégitésére.

Sok nem lenne ugy, a mint elég szomoru, hogy van, ha az iskola nemcsak tanitaná, hanem nevelné is a gyermekeket. Az ujabb kor bomlasztó áramlatai, korrupczió s a közélet erkölcstelensége, nem hatalmaskodott volna el ilyen nagy arányban, ha igaz, vallásos neveléssel hagytuk volna el az iskolákat.

Rendesen az iskolai nevelés ellen azt hozzák fel kifogás gyanánt, hogy a nevelést mindenkinek otthon, a családi körben kell megszereznie. Helyes! De hátha a családi kör nem alkalmas reá? vagy a mi még gyakoribb, ha a gyermek nem családi körében, hanem idegenek között nő fel? A kosztba adott gyermekek mind ilyenek, azon kevés kivétellel, kik szerencsések rokonokhoz jutni. Ezek felnőnek minden erkölcsi nevelés nélkül, mert az az egy-két vallásóra hetenként éppen nem elégséges, hogy ellensulyozza, mi d azokat a téves irányzatokat, melyek a többi tantárgyak keretében veszik körül; s éppen nem elég arra, hogy a gyermeket megerősitse a rosz vágyak és szenvedélyek ellen, melyeknek megnyilatkozásaival uton-utfélen találkozik.

Évekkel ezelőtt a tudós professzorok ankettoztak a fővárosban. Napokon át elvitatkoztak azon, hogy középiskoláink uj tervezetét a bi- vagy trifurkáczió alapján oldják e meg Alapos tudással mondott beszédek hangzottak el a görögnyelv tanitása mellett és ellen; de nem hallottunk egyetlen egy beszédet sem, mely a vallástan szélesebb alapon való tanitását s az erkölcsi nevelés szükségét hangoztatta volna. Pedig a kor erkölcstelensége nem a felvilágosultságnak, hanem annak következménye, hogy a gyermekek erkölcsi érzései nem fejlesztettek ki eléggé; és a középosztály vallástalansága nem a tudás, hanem a tudatlanságnak következménye, miután a vallással magával senkit sem

Uj korszak.

Irta: MIKLER GUSZTÁV.

Megújul a tavasz még a világ felett,
Álmodozó szivben megcsendül a dal:
Bontsd ki szárnyad eszme, itt van a kikelet,
Szerte a világon vár a diadal.
Varázsolj egy uj kort — szebb kort a világra,
Nyilj ki vallásosság örökszép virága!

Fölváltja az alkonyt a hajnali fény még,
Egy-két ábrándozó köszönti is ezt:
Üzd el a léleknek éjféli sötétjét,
Mig az alvó világ ébredezni kezd.
Pirosló hajnalnak fényes glóriája
Mosolyogj le már a tévelygő világra!

Nem halt meg az eszme, melyet még lelánczol,
Jég bilincse s bár a homály fedi — él;
Téli vajudásból, éjféli homályból
Fölébredez ismét, uj erőre kél.
Csak álmodozik még: „Valamikor régen
Megfürödtem én a vérnek tengerében.“

„Irtózom a vértől — virág leszek egykor
Amely mindenkinek gyönyörére nőtt;
Vagy úgy lehelnek be, ha eljön e szebb kor,
Mint a kikeleti üde levegőt.
Megifjodom ujra, úgy jövök világra,
Mint a vallásosság örökszép virága!“

Mozdul a föld méhe, nem nyugszik örökre:
Egyszerre csak ujra megdobban a föld,
Kisarjadozik majd várva várt szülötte
S üde illatával röpke szárnyat ölt,
Az lesz csak a tavasz, az lesz csak a hajnal!
Megérem-e azt még, köszöntöm-e dallal?

A japáni nők.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Irta: **Vaszary Gábor.**

Azok, kik Japánról, ez érdekes országról irtak, gyakran [illegible]etik ama hasonlóságot, mely szerintük a modern japániak és a régi görögök jellemvonása és szokásai között fennáll.

Nincs szándékomban megczáfolni őket, csak kiegészitésül mondom el észrevételeimet, melyeket a „Felkelő Nap“ országában legujabb látogatásom alatt szereztem, melyek engem inkább a modern spanyol népre emlékeztetnek.

A japáni nők, ép mint a spanyolok, rendesen alacsonyak s barnák, bársonyos tapintatu bőrrel; sötét, ragyogó szemeikből derült kedély sugárzik; hajuk sötét, tömött; termetük arányos, gömbölyded s finom kis kacsóik arra látszanak teremtve, hogy csinos legyezőiket s élénkszinü napernyőiket a legnagyobb eleganczával forgassák.

Mégis van egy fontos dolog, melyben a japáni és spanyol nők merő ellentétek. Az andalusiai nő járásában minden mozdulat valódi költészet, mig a japáni nő a világ legügyetlenebb gyaloglója. De azért ezen különös kis teremtések nincsenek minden kecsességnek hijával. Ellenkezőleg, mert semmi sem lehet bájosabb, elragadóbb, mint egy japáni leány sajátságos térdelő helyzetben, lehajtott fővel, ingó-bingó testtel dolgozva.

A japáni divat szigoru illemszabálylyá emelte emelte eme rút, nehézkes, ingadozó járást, melyre minden leányt gondosan megtanitanak, s melyet még inkább megnehezit otthon a bő papucs, házon kivül pedig a szörnyü nagy saru, mely a nagy-ujj és a többi ujj közt átfutó szalaggal van egyszerüen a lábhoz erősitve. Ennek eredménye, hogy a saru minden lépésnél elválik saroktól és sajátszerü koppanással érinti a földet. E kopogás a vasuti pályaudvarban, mikor az utasok százával szállnak ki a kocsikból, ugy hangzik, mintha a fasaruk zürzavaros tánczot járnának. Teljesen alaptalan azon hiedelem, hogy a khinaiak lábcsonkitása Japánban is otthonos, mert a japáni nőknél ép az ellenkező szélsőség uralkodik: soha sem hordanak szük czipőt és azért lábuk aránytalanul szélesnek látszik.

A japáni nők rút járását méginkább megnehezíti a tulságosan szük ruha, *kimono* (teaöltöny), mely fölé egy hosszu szövetdarabot többszörösen rácsavarnak. Ez annyira szük és kényelmetlen, hogy a divatos nagyon rövid és csoszogó lépéseken kivül egyéb mozgást meg sem enged. Innen van, hogy csaknem oly esetleneknek látszanak, mint a megcsonkitott lábu khinai nők. Nem csodálkozhatunk tehát, hogy a velük született konzervatizmus daczára, öröm-

Mai lapunk 8 oldal.

00000099

ismertetnek meg kellőleg. Bekellene látniok, hogy a vallást a ma használatban levő könyvekből, és a ma megállapitott tanórák alatt meg nem tanulhatjuk ismerni. Egy homályos képet nyertünk csak róla, a mely az élet küzdelmeiben teljesen elmosódik. Gondoskodnunk kell tehát a mai szükségleteknek megfelelő könyvekről és be kell hozni különösen a középiskolákban, hogy mindennap legyen egy óra a vallástanitásé. A latin nyelvnek és más tantárgyaknak 5—6 órát szentelnek hetenkint, a vallástannak pedig nem jut, csak egy-két óra. És gondoskodni kell arról is, hogy az egyetemen is kötelező legyen a vallástan hallgatása.

Wlassics miniszter sok mindenről beszélt, de erről mélységesen hallgatott, pedig közoktatásügyünknek ez a legnagyobb baja. Nem csodálkozunk azonban, hogy erről nem beszélt. Annak a szellemnek, melyet ők óhajtanak terjeszteni; annak a kormányzati rendszernek, melynek ők a képviselői; — nem lehet kivánatos eszköz a vallástan és az erkölcsi nevelés. Más kérdés azonban, hogy az egész társadalom s az emberiség érdeke mit kiván.

— **Hornig Károly báró püspök böjti körlevele.** *Hornig* Károly báró veszprémi püspök a nagyböjt kezdetén körlevelet irt hiveinek, melyben arra inti őket, hogy ébredjenek fel dermedtségükből, most, mikor hitüket, vallásukat, örökké való boldogságukat akarják elrabolni. A tétlenségbe — ugymond — a katholikus hiveket egyházuk ügyével való százados nemtörődés döntötte, melyhez szoktatták azzal a régi, de soha igaznak nem bizonyult szólammal, hogy az ő egyházuk az uralkodó, pedig ez soha sem volt nagyobb hazugság, soha sem volt nagyobb gúny, mint éppen ma, midőn a katholikus szent vallás egész világrészünkben jobban el van nyomva mint a legutolsó felekezet valaha volt. — Különösen azt emeli ki, hogy a serdülő nemzedék teljesen elvadul, mert vallásos nevelésére semmi gondot nem fordit a szülő. De — kérdi — hogy is nevelné jól gyermekét az a család, a melynek házi tűzhelye fel van dulva, az a család, mely nem Isten törvénye és az egyház áldása mellett keletkezett?

— **A szentesi választás.** *Szentesen* tegnap mondotta el programmbeszédét a két jelölt: az Ugron-párti *Sima* Ferencz és a Kossuth-párti *Uray* Imre. Uray délelőtt 11 órakor tartotta meg beszédét, a hallgatóság azonban az ő beszédét, valamint *Luby* Géza és *Eötvös* Károly beszédeit is többször megzavarta Sima Ferenczet éltető közbekiáltásokkal. Sima délután 3 órakor mondotta el programmbeszédét, óriási közönség jelenlétében, amely lelkesen éljenezte a jelöltet. A szentesi választással lehet összeköttetésbe hozni *Pintér* Gyulának, a *Szentesi Lap* szerkesztőjének ügyét is, a ki ma a szegedi ügyészségnél jelentkezett letartóztatása végett. Pintért évek előtt elkövetett visszaélésekkel vádolják, amelyek állitólag még mezőkovácsházi jegyzősége idejéből származnak. Általában a szentesi kormánypárt mindent elkövet Sima megbuktatására, a szentesiek többsége azonban ugy véli, hogy minden fáradsága hiábavaló, mert Sima megválasztása bizonyosnak mondható.

— **A gyulafehérvári érsek.** A főrendiház *igazoló-bizottsága* tegnapelőtt délelőtt *Szapáry* Géza gróf elnöklete alatt ülést tartott, amelyen elismerte a bizottság *Károlyi* Imre gróf tagsági jogát, továbbá *Stubenberg* József, *Dégenfeld* Schomburg Imre, *Dégenfeld* Schomburg Pál és *Andrássy* Gyula grófokat a főrendek jegyzékébe pótlólag felvette. Végül elintézést nyert *Mihályi* Viktor gör. kath. érseknek kérvénye; *Mihályi* érsek ugyanis kifogást emelt az ellen, hogy a főrendek hivatalos jegyzékében *Román* Miron görög-keleti érsek neve elé a *„gyulafehérvári"* jelző van téve, holott ez csak őt illeti meg, lévén ő *gyulafehérvári* és *fogarasi* görög-katholikus érsek, Balázsfalva székhelylyel. Ezt a tévedést ismertette a mai ülésen *Mihályi*, mire *Román* Miron ki is jelentette, hogy a törvény szerint *nem illeti őt meg* ez a helyjelző; ennek következtében elhatározta a bizottság, hogy *annak elhagyását és a jegyzékben való helyreigazitását fogja a főrendiháznak javasolni.* — Most alkalomszerűnek tartjuk megjegyezni, hogy hibás az feltevés, mit egyes lapok hangoztattak, mintha Román Miron az *erdélyi* románság metropolitája volna és igy nemzetiségi partikularizmusra is alap lehetne, mert *Román* Miron csak az erdélyi *görög-keleti* főegyházmegyének érseke. Románok pedig vannak igen sokan görög-katholikusok is, nemcsak keletiek, tehát *Román* Miron metropolitát semmiképpen sem lehetne „az erdélyi románság metropolitájá"-nak megtenni.

— **Kivándorlás Oláhországba.** A székelységet anyira nyomoruságos gazdasági helyzetbe sodorta a korteskedő kormányzat, hogy a szegény nép elhagyja szülőföldjét és kivándorol hazájából Oláhországba, a hol napszámmal tartja fenn magát. A románok pedig egyre csábitgatják magukhoz a székelyeket mert olcsó és jó munka-erőt nyernek velük, sőt most már egész kivándorlási ügynökségeket szerveztek, a melyek seregestül küldik a székely munkásokat a román városokba. A napokban Háromszékmegyét özönlötték el a román ügynökök s egyedül a miklósvári járásban, melynek *Weisz* Berthold igért a képviselőségeért anyagi támogatást, nem kevesebb, mint 300 munkást toboroztak össze, a kik mindnyájan készségesen követték volna az ágenseket. A szolgabiró azonban neszét vette a dolognak s nem adott nekik igazolványt az utlevélhez. Egyébb eszközökről nem gondoskodtak, hogy a székelyek ne legyenek kénytelenek a nyomoruság elől a kivándorlás keserüségéhez folyamodni.

Az uj kaszinó.

Vasárnap délelőtt 10 órakor tartották meg az uj kaszinó érdekében az előértekezletet, melyre körülbelül 60-an jöttek össze a „Fekete Sas" emeleti nagytermében. Látszólag elegen voltak az előértekezleten, habár nem is sokan. Mindenesetre jogosan elvárhattuk volna, hogy e nagyfontosságu előértekezleten többen is legyenek. Az ily nemü mozgalmaknál mindig nagyfontosságu, hogy a kezdet impozánsabb érdeklődéssel induljon meg. Nem okoljuk az értekezlet összehivoit, hogy sokan távol voltak azok közül, kiknek ott kellett volna lenni, elvégre erőszakkal senkit nem lehetett odavinni. Mindazonáltal az előértekezlet azt a benyomást tette reánk hogy annak összehivói *elsiették a dolgot.* Nem készitették elő kellő körültekintéssel az előértekezletet. Sokan nem kaptak meghivót, a kik pedig arra jogosan számot tarthattak. Az nem indok, hogy az idő rövid-

---

mel követték császárnőjök példáját, ki 1886. nov. 1-én jelent meg először egy nyilvános ünnepélyen, *külföldi* ruhában. Az eredmény mégis váratlan volt. Ép oly könnyű volna a leopardnak megváltoztatni foltjait, mint az asszoyi népnek elvetni számtalan generáczión keresztül viselt ruháit és elfogadni egy másik, teljesen különböző mintát és viselni azt könnyüséggel, kényelemmel, nem mondom kellemmel.

Basil Hall Chamberlain, tókiói tanár, ki ugy beszéli a japáni nyelvet, mint bármely japáni, — ujonnan megjelent „Japáni dolgok" czimü mulatságos könyvében azt irja, hogy bár vannak kivételek, de a mi a nagy többséget illeti: „semmiféle tulzás nem volna képes elég hiven visszaadni azt a sok nevetséges alakot, roszul hordott ruhát, kirivó szineket, a melyek a legutóbbi négy év alatt derültséget keltettek."

De midőn én a nyár végén Japánba megérkeztem, azt találtam, hogy a visszahatás teljesen győzött és nem találtam 1000 asszony között, többet egynél, ki európai öltönyt viselt.

Én nem győztem eléggé megbámulni a *kimono*-nak végtelenül bő ujjait, vagy a kikerülhetetlen *obi*-t és *sash*-t. Régente az ujjak olyannyira bővek voltak, hogy csaknem a földet söpörték és felhajtották, ha valami dolguk akadt. A mai divat egy keveset levágott a fölösleges részből, de még elég bővek egy egész tuczat európai asszonyt ellátni abból ujakkal.

A japáni nőnek van a legcsinosabb kézcsuklója, a legszebb alkotásu keze és a legvékonyabb ujjai az egész földön. Egy német iró annyira megy lelkesedésében, hogy egész határozottan azt állitja, hogy némelyik közönséges utczai talyigásnak is van olyan finom keze, mit bármely európai urhölgy is megirigyelhet tőle; és én láttam esetet, mely megerősiti ezen állitást.

Másrészt nem lehet mondani, hogy néhány japáni leánynak tulságosan kis keze tesz reánk kellemes benyomást, mert az ilyen kis kezek rendellenesek és aránytalanságuk visszatetszőleg hat.

Képzeljenek el önök egy 18 éves európai lányt egy 5 éves gyermek kezeivel s belátják ezen ellenvetés tarthatatlanságát.

Emlitettem az *obi*-t (sash), mint a japáni nők öltönyének egyik részét.

Az obi főbüszkesége a japáni lányoknak, s ha valaki meg akarja nyerni jóindulatukat és kiérdemelni legkedvesebb mosolyukat, az semmivel sem fog oly könnyen sikerülni, mint egy czifra selyem obi odaajándékozásával.

Az obi egy körülbelül 1 láb széles és tizszer oly hosszu öv, mely számtalanszor van a derék körül csavarva.

Ezen ruhadarab nemcsak disznek, hanem hasznos dolognak is tekinthető. A mi divatos asszonyaink a *darássderekat* lényeges feltételül tekintik a szépségnek, a mely nem a természet ajándéka, hanam a szük mellfüzők használata által biztosittatik és oly szörnyüségek által, mint az abroncsos szoknya, melyek főczélja a derekat az ellentét által karcsubbnak feltüntetni.

E tekintetben példányképül emelkedik fel szemeink előtt a japáni nő. Ő csunyának és szerencsétlennek érezné magát és a japáni férfi póriasnak, ha testének körvonalai derekán alul és felül a kelletténél jobban előtünnének — és ezért az obi czélja, hogy a derekat látszólag szélesebbé tegye, mint a minő valóban.

Ezér t látjuk, hogy a heves ellenkezés *külföldi* mellfüző ellen, nemcsak a kényelem és egészség figyelemben-tartásán alapszik, hanem a divatos eszményhez visszatérés nehézségén is.

Be kell ismernem, hogy az obi a derék körül nem valami kellemes látvány, de sokkal kevésbbé ártalmas és csunya, mint a darássderék mellfüző.

A japáni nők minden mozdulatában nyilvánuló (a derékon felül) báj az összepréselő és elektelenitő mellfüzőtől való teljes tartózkodásban leli alapját. A test minden izmának szabad mozgása és a finom, hajlékony izommüködés egybevetése eredményezik, hogy a japáni lányok kecses mozdulatai a legelragadóbb látvány az egész világon.

Mielőtt áttérnénk a szépség fölakhelyére, a fejre és az arczra, egy-két megjegyzést kell tenni a szépség és rútság azon különös typusaira, melyek a Mikadó birodalmában előfordulnak.

Ha igaz az, hogy a nemzetiségek összevegyülése kedvező befolyást gyakorol a személyes szépség kifejlődésére, akkor remélhetjük, hogy nem kevés szép asszonyt fogunk találni Japánban, mert eme ország népe legalább is három különböző nép keveréke.

Ezen összevegyülés oly régi, hogy a tekintélyek némileg ellentmondanak egymásnak a részletekben, de a legjelesebb japanologisták megegyeznek abban, hogy a mostani nemzedék ereiben, különböző arányban, Ainos őslakóinak, a mongol törzsnek, hasonlókép China és Corea főbb osztályainak és a mongol-malaji néptörzs vére foly. Ezeken kivül a tatár, afrikai és valószinüleg semita befolyások is érvényesültek, mivel az *eurasiai* nők (európai vagy amerikai apa és japáni anya leánya) oly hires szépségek, mint a *quadroon*-ok Amerika délszaki államaiban.

Északi Japánban gyakran akadunk keresz-

00000100

sége miatt nem volt lehetséges mindenkit meghívni. Elvégre nem az a fontos, hogy pár hét alatt egy ujabb kört alakitsunk, a melynek kaszinó nevet adunk, hanem az, hogy ez a kaszinó felölelje a város és a megye egész intelligenczióját. Az által, hogy egyik másik uriember — sajnos, ezek igen sokan vannak — nem kapott meghivót, a neheztéseknek egész sorát zuditotta az uj kaszinóra. Ezen segiteni kell. Ez csak elöértekezlet volt és nem is hoztak ez alkalommal semmi határozatot. És ez helyes is volt. Az uj bizottság bizonyosan teljes tudatában lesz a reá háramló felelösségnek és nagyobb körültekintéssel fogja az alakuló gyülést összehozni.

Mindenesetre nagy dicséret illeti meg azokat, a kik jelen voltak s ez által a város érdekei iránt kellö buzgalmat tanusitottak. Megérdemlik, hogy név szerint emlitsük fel öket. Jelen voltak a következök: *Brünner* János, *Csitári* G. Emil, *Daróczy* István, *Dieballa* György, *Dieterich* Szilárd, Ifj. *Eisenbarth* Agoston, Dr. *Fanta* Adolf, *Farkasdy* Dezsö, *Felner* Soma, Dr. *Fiáth* György, *Fiáth* Imre, *Fittler* Béla, *Gergey* Károly, *Gulner* Pál, Dr. *Hattyuffy* Dezsö, *Heinrich* Lajos, *Hoffer* Lajos, *Holly* Géza, *Huszár* Ágoston, *Juraszek* János, Dr. *Kégl* Károly, *Kégl* Miklós, *Kiss* László, *Kováts* Alajos, *Kováts* A. Sándor, Dr. *Kövesi* István, *Lakatos* Károly, *Lipcsey* Lajos, *Lukáts* Jenö, *Lux* Amand, *Mányay* Mihály, *Molnár* Béla, *Németh* Imre, *Németh* Vincze, *Pap* Gábor, Dr. *Pataki* Ármin, *Pállfy* Károly, *Polczer* Péter, *Procopius* Pál, Dr. *Ráday* Lajos, Dr. *Révy* Ferencz, Báró *Salamon* Mihály, *Schiar* Gyula, *Szabó* József, *Szalatkay* István, *Szlávik* Zsigmond, Dr. *Szüts* Andor, *Szüts* Artur, *Tóth* Aladár, *Tóth* Artur, *Tömöry* József, *Tury* Antal, Dr. *Vargha* Zsigmond, Dr. *Vermes* Mihály, *Végh* István, *Vértessy* József, Dr. *Vizteleki* Fülöp és *Vlassits* Sándor.

Az értekezleten jelen voltak *Dietrich* Szilárdot kérték fel az elnöklésre, a ki miután megnyitotta az elöértekezletet, felkérte *Mányai* Mihályt, hogy az elöértekezletet összehivók szándékát ismertesse.

Mányai Mihály rövid beszédben ismertette azokat az állapotokat, melyek kivánatossá teszik azt, hogy egy uj kaszinó alakittassék, mely nemcsak a város, de a megye társadalmi életét is öszpontosithassa. Felszólaltak még: *Molnár* Béla, *Szalatkay* István, *Farkasdy* Dezsö, dr. *Fanta* Adolf, *Gergey* Károly.

A felszólalásokat összegezve Dietrich Szilárd elnök megállapitja, hogy a felszólalók egyetértenek abban, hogy egy kaszinóra szükség van s ez a megyei intelligenczia bevonásával megalakitandó. Ennek alapján inditványozza, hogy az elömunkálatok megtételére egy bizottságot válasszanak, a mely majd az alakuló közgyülés iránt is megfogja tenni az intézkedéseket. E bizottság tagjai a következök lettek: *Huszár* Ágost, *Daróczy* István, *Plosek* Ferencz, *Süts* Arthur, dr. *Süts* Andor, *Farkasdy* Dezsö, *Tóth* Aladár, *Kovács* Alajos, *Brunner* János, *Fiáth* György dr., *Tóth* Arthur, *Vermes* Mihály, *Schlamadinger* Jenö dr., *Mányay* Mihály, *Pápay* Nándor, *Vértessy* József.

HIREK.

— **Zászlószentelés.** Lélekemelö ünnepély folyt le Csákberényben vasárnap február 28-án. A rózsafüzér társulat gyászlobóját szentelte fel *Kovács* Lajos csákberényi plébános, ki iránt a hivök nagy szeretettel viseltetnek jótékonyságaiért. Lelkes szavakban magyarázta meg a plébános a zászlószentelés magasztosságát s czélját.

— **Tanitóválasztás.** A vasárnap február 28-án délután 2 órakor a városház nagytermében megtartott tanitóválasztás igen élénken folyt le. Az iskolaszéki tagok nagy számmal jelentek meg. Az elnöki széket dr. *Fanta* Adolf foglalta el. Az üresedésben levö állásra pályázott 15 tanitó, kik közül, — mint már jeleztük — kandidálva lettek *Geisz* József csákvári, *Csöngedy* István nagy-hörcsögi és *Tóth* Ferencz vörösvári tanitók. Benyujtotta szavazatát 21 iskolaszéki tag. Az eredmény a következö lett: Geisz József kapott 12, Csöngedy István 7 és Tóth Ferencz 2 szavazatot. Megválasztatott tehát Gremsperger Pál helyébe Geisz József.

— **Kath. takarék-magtár.** Egy éve már, hogy a nagy-perkátai kath. kör kebelében jótékonyczélu takarék-magtár alakult, mely öszszel már egyes jószivü adakozók ajándékai folytán kevés tökére mintegy 70 mérö gabonára tehetett szert. Most már megkezdte müködését. Mig más intézetek bizonyos idegenkedést keltenek a közönségben, addig a kath. magtárak mindjárt a kiutalványozás elsö alkalmával a polgárok általános érdeklödésével találkozott *A tökét egyszerre kiszedték*, ugy hogy nem maradt semmi sem. — A katholikus magtáraknak mindenütt ez lesz a jövöje.

— **Felolvasás.** A vizivárosi kath. fiókkörben vasárnap február 28-án felolvasás tartatott, a tagok szép számu részvéte mellett. Az elsö felolvasó *Horváth* Imre karkáplán volt, a ki könnyen érthetö módon fejtegette a szocializmus eszeveszett eszméinek rosz voltát s végül ezt szembeállitotta a keresztény szocializmussal, mely abban kulminálódott, hogy felebarátod minden ember kivétel nélkül. Utána „A visszatért boldogság“ czim alatt olvasta fel *Gassner* József egy humoros elbeszélését, mely a hallgatóságban vidám hangulatot keltett. Mind a két felolvasót megéljenezték s felkérték a tagok, hogy máskor is járuljanak hozzá szellemi munkájukkal a kör fellendüléséhez.

— **A tavasz.** Mikor volt még egy ilyen tél mint az idei, arra még az öregjeink sem tudnak visszaemlékezni. Az egész országban bolond idö járja mostanában, az egyik helyen egész tavasziasan süt a nap, hogy szinte még a télikabátot is leszedi rólunk, másutt pedig hideg idö jár s még hó is esik. Minálunk eddig igen szép idök járnak, mert mióta kisütött a nap, azóta folyton bocsájtja a megdermedt természetre kellemes, jótékony sugarait. Gazdáink nem jó szemmel nézik ezt az idöjárást, mely máris a fák rügyeit megbontja. Nem vezethet az jóra, mikor oly hamar ébred a természet. No azért talán, ha igaza van a százesztendös jövendömondónak, nem kapunk már télies idöjárást.

---

tezett egyénekre, a kik határozottan öseik közé számitják Ainost, de Közép- és Dél-Japánban nagyon kevés, a mi elárulná régi fennhatóságát ama különös népnek, mely tökéletes ellentéte a a modern japániaknak. Az utóbbiak a legkevésbbé szörös népe a világnak és többször fürdik napjában, mig Ainos utódai a világ legszörösebb népe és egyáltalán sohasem fürdik. Ezeknek nincsen rézsutos szemük, kis termetüek, arczvonásuk gyakran teljesen európai, ámbár arczszinük és hajuk rendesen oly sötét, hogy a spanyol czigányokhoz (gypsi) hasonlitják öket.

Én különösen szerencsés voltam száznál több ily keresztezettre bukkanni, férfiura, nöre s gyermekekre, a mint egy czethalat bonczoltak fel, melyet a tengerpartra huztak. Néhány öreg ember, hosszu szakállal, végtelenül kedvesen és tiszteletreméltóan nézett ki s a leányok közt több feltünöen szép volt, oly tiszta tekintettel, oly nagy fekete szemekkel és máskülönben is oly szabályos arczvonásokkal, hogy nem vonták volna mással magukra a figyelmet valami európai tömeg között, mint szépségükkel.

A legismertebb japáni typus az, melyet egyedül festenek a müvészek és rajzolnak legyezökre, kályha-ellenzökre és vázakra a dekátorek, mely valószinüleg Kinából vagy Kinán keresztül jött, ugyanazon ferdemetszésü, gögös szemekkel és keskeny arczczal, mint a Kinai arisztokratikus tipus, csakhogy tulzottabb alakban. De ezen typus közel sem oly számos, mint a harmadik, a malaji, mely legtisztább alakban a birodalom déli részén található fel, mely teltebb s erösebb alkatu, mint az elöbbi, de kevésbbé finom arczvonásokkal. Mr. Laurencé Oliphant értesitésében Lord Elgin missiójáról ezeket mondja: „Azok, kik csapatukból meglátogatták a déli szigettengert, a japánok között az archipelagi lakókkal néhány hasonló vonást fedeztek fel“ és ezen felületes hasonlóság tudományos összehasonlitás eredménye. Még ma is találni Japánban többnyire tiszta maláji vagy kinai keresztezett typust.

Nem szabad elmulasztani az alkalmat megkülönböztetni ezen különböző typusokat, midön a Yokohama révpart felé utazik az ember. A san-franczisköi gözös utazó cabinjaiban bizonyára több képviseléje található ezen finom és arisztokratikus typusnak, melynek alacsony termete, karcsu alakja, vékony karjai és lábszárai, keskeny arcza, kevéssé rézsutos szemei, vékony sasorra és keskeny ajkai, ama hatalmas typus számos példányán mutatják be a feltünö ellentétet, midön a kikötés órája elött feltünnek halászcsónakjaikkal, melyek gyorsan mennek tova a gözös mellett. A tengerparton töltött néhány hét után jövünk ama következtetésre, hogy eme nép többségének városaiban ezen typusok keveréke él, összekeverve jellemvonásuk és szokásaik végtelen változatban.

Ugy látszik, a végletek találkoznak, midön tátjuk az athléta termetü *jinri-kisha* férfit halmasan kifejlett izomzatu lábszárakkal és köröskörül a kocsikázó diákokat, hivatalnokokat sápadt, éles arcvonásokkal. Az asszonyok között ezen különbség még szembeötlöbb és — mint dr. Baelz megjegyzi — „Semmi sem jobban szembeötlö s oly gyakori látvány a városokban, mint a kedves, kellemes többnyire beteges, komoly, gyenge hölgyek látása, követve kövér, erös, vérmes, veresarczu és mindig vig szolgálóktól, az ö csaknem paraszt egészségükkel.

Habár a munkás osztály ízmos, gömbölyü tagjaival, hatalmas mellkasával elönyben van az elsoványodott, gyenge testalkatu elökelök felett, az arczvonások elökelösége és kifejezése óriási magasságba emeli fejük fölé ezeket a gyenge testalkatu embereket, kiknek kulturája és müvészete Európával bátran kiállja a versenyt.

Az általános udvariasság minden kelléke összpontosul a japáni nöben, kinél nagyobb kellemmel bókolni nem tud a világ semmiféle nöje.

Sohasem fogom elfeledni gyönyörüséges kis fejhajtását a tokioi hotelben ama két kis iker-leánynak, kik csak hét vagy nyolcz évesek lehettek, de már annyira elöhaladtak ezen müvészetben, mint akár az udvarok czeremónia mestere; nincs a világon kedvesebb látvány, mint a tea-termek felszolgáló leánykáinak csapatja, mely elkisér a küszöbig vagy azon tul is kecsesen bókolva, mig ajkaik a zengzetes sayonara vagy a kevésbbé jó hangzásu, de szivesebb irasshai, — come again (jöjj vissza) szavakat hangoztatják.

A természet a japáni nöknek dus növésü hajat adott, de eme finom hajzat föeszközül szolgál a fej elektelenitésére.

Mondhatom, hogy ezen fejdisz nem egyezö minden részletében és az ország egy részében bizonyos különbségeket tartanak meg, melyek jelezik, vajjon viselöje leány-e, asszony-e vagy özvegy, u ki ismét férjhez akar-e menni vagy özvegy maradni; de általában mind e hajdisznél ugyan az marad ama elrendezés, hogy a hajat szorosan hátratésülik és a fej hátuljón nagy csomóba rendezik. Hajuk a természettöl puha és selymes, de a puha és selyem haj nem az ö ideáljuk.

Két dolog van a mit nem kedvelnek, a bodros és szöke haj és eme kettös ellenszenv felelös azért a különös manipuláczióért, mely-

00000101

— **A kath. kör társasvacsorája.** A belvárosi kör két háznagya Dr. *Szabady* József és *Szegfü* Ignácz márczius elsején a kör tagjai és a meghivott vendégek részére fényesen sikerült társasvacsorát rendeztek, a mely alkalommal megvendégelték a dalárda tagjait is. A társas vacsorán részt vettek: Chay Antal, Fodor József, Gindl Ödön, Gaszner József, Kalocsay Alán, Katona Horváth István, Keczan Izor, Kégl Miklós, Kiss Arisztid, Kneifel Ferencz, Klökner József, Látics György, Lindermann Antal, Marschal Nándor, Németh Ödön, Németh Vincze, Rode Imre, dr. Saára Gyula, dr. Say Viktor, Scheinich Antal, dr. Szalay József, Szegfü Ignácz, Szlavik Zsigmond, Vida Dezsö, Weisenfeld János. A dalárda tagjai közül mint a kör vendégei Auerbach Gábor, Bardon Sándor, Bogárdi Imre, Csader Károly, Cser Gábor és Vaskó József. Már a kora esti órákban mozgalmas képe volt a kör helyiségének, a hol különböző szórakozások között vidám kedélyhangulatban töltötték az időt. Este fél nyolcz órakor ültek a vendégek az olvasóteremben felteritett két óriási asztalhoz. A vacsorát *Endresz* Sándor jó nevü vendéglös szolgáltatta, a ki egyuttal gondoskodott az italokról is. Az első felköszöntöt *Keczán* Izidor törvényszéki vizsgálóbiró, a kör világi alelnöke mondotta a kör távollevő tagjaira és a kör jelen volt vendégeire, nevezetesen a dalárda tagjaira. A második felköszöntöt *Németh* Vincze mondotta *Kalocsvy* Alán székesfejérvár képviselöjét éltetve. Igen szép volt *Kalocsay* Alán felköszöntője. A katholikus körre s annak felvirágzására emelte poharát Vidám beszélgetésben telt el azután az idö. Majd a dalárda adott elő pár sikerült éneket. A társaság egy része azután játék asztalokhoz ült, mig a másik része a dalárdához szegödött, a kik egyik dalt a másik után énekelték. A vidám társaság a hajnali órákban oszlott szét egy kellemesen eltöltött est emlékével.

— **Nemeslelkü alapitvány.** Megirtuk már régebben a fenti czim alatt, hogy *Ereky* Alfonz czist. tanár volt tanitványai 2000 koronás alapitványt tettek szeretett tanáruk emlékére. Az alapitványi okirutot szombaton február 27-én adta át egy erre kiküldött bizottság Zirczen *Ereky* Alfonznak. A bizottság tagjai voltak Havranek József, Trummer Gyula, Nagy Ignácz, dr. Lauschman Gyula, Pápay Nándor, Lauschman József és dr. Hajós Rezsö. A bizottság tagjait igen szivesen fogadta *Vajda* Ödön apát, a ki lakosztályait az ünnepélyes átadás alkalmára felajánlotta. Az oklevelet dr. *Lauschman* Gyula adta át *Ereky* Alfonznak egy szép beszéd kiséretében, melynek első része Vajda Ödön apáthoz volt intézve. A beszédre Ereky Alfonz, mély meghatottsággal válaszolt, majd pedig Vajda Ödön apát köszönte meg ezen szép alapitványt. Az ünnepélyes aktust ebéd követte, melyen az első felköszöntöt dr. Trummer Gyula mondta *Vajda* Ödön apátra. Az ebéd alatt még számos toaszt mondatott.

Farsangi korzó Fiumében. Mint lapunknak telegrafálják Fiumében ma nagy vigalommal tartották meg a hushagyó kedden a szokásos korzót. Délután három órakor kezdődött meg a virágok, csukorkák, konfetti dobálása s ekkor indult meg a hatvan tagból álló menet, melyben sok föuri vendég is részt vett, többek között *Stefánia* özvegy trónörökösné leányával *Erzsébet* föherczegnövel, unvarhölgye *Chotek* grófnő és báró *Hauex* kapitány, kamarás kiséretében. *József* föherczeg nejével *Fülüp* orleansi herczeggel gyalogosan vettek részt a virágkorzóban, melyet *Klotild* föherczegné az orleansi herczegné, *József Ágost* föherczeg nejével *Koburg Klementina* herczegnő a fő-utcza egyik házának erkélyéről tekintették meg. A korzó igen sikerült s a szép idö is kedvezett a farsangi mulatságnak.

— **Brankovics pátriarka pere.** A zombori törvényszék elött ma egy régi keletü, a végletekig elmérgesedett ügynek folyt le a végtárgyalása, *Brankovics* György karlóczai érseknek és szerb metropolita pátriárkának *Gruics* János dr., ujvidéki ügyvéd és szerb hirlapiró ellen inditott rágalmazási perében, mely már hosszabb idö óta nagy izgalmat kelt a szerbség körében és a mai végtárgyalás iránt óriási volt az érdeklödés. *Gruics* dr. ugyanis kiméletlen támadásokat intézett ugy a szerb lapokban, mint szerb és magyar röpiratokban *Brankovics* pátriárka ellen, vádolván öt zombori plébános korában elkövetett egyházi pénzeknek elsikkasztásával és egyéb föbe járó bünökkel. A rágalmazási perben oly sok volt a személyeskedés, hogy a tárgyalásra delegálták a zombori törvényszéket, a mely Gruics ügyvédet rágalmazás vétsége miatt a btk. 258. §-a alapján *három havi fogházra és 200 forint pénzbüntetésre itélte*; a törvényszék a neki adott jognál fogva nem engedte meg, hogy *Gruics a bizonyitás eljárásba bocsátkozzék* és elegendőnek találta Brankovics vádjait, a rágalmazás megállapitására és Gruics vétkességére.

— **Féltékeny munkás.** *Kubalik* János a Mann-féle téglagyárban dolgozó munkás, nem a legjobb szemmel nézte, hogy felesége bizalmasabban beszélget *Boros* Károly barátjával, a ki a Schmied-féle téglagyárban keresi mindennapi kenyerét. Már néhány izben megmondta feleségének és a házibarátnak is, hogy jó lesz ha ritkábban találkoznak, de azok ugy látszik nem vették figyelembe a férj szavait, hanem tovább bizalmaskodtak egymással. Szegény Kubalik egyszer csak észrevette, hogy öt kijátszák. Tegnap este, mikor Boros ismét eljött feleségéhez, először szépen, azután mindhevesebben mondogatta neki a férj, hogy hagyja el a lakását, s mikor Boros a felszólitásra nem hajlott, a férj kést rántott és beleszurta Boros hátába. A féltékeny férj most a rendörség börtönében van.

— **Az iparosok bálja.** Oly nagy néptömeget, mint vasárnap az iparosok bálján, a mely a „Magyar Király"-szálloda termeit betöltötte, még nem lehetett eddig az itt tartott bálokon látni. Nem volt a szállodának olyan helyisége, a mely ne lett volna zsufolva. A táncz eremben a vidám tánczosok valóságos carambol-játékot üztek egymással, ha valami körtánczot huzott az V. honvédezred zenekara. Az éjféli szünet alatt kezdődött csak igazán a harcz. Mindenki asztalhoz szeretett volna jutni s ha ahhoz jutott, akkor pedig szék után ellett volna nézni, a mit ugyan a legnagyobb fáradsággal tudtak csak szerezni. — A mulatság az aggiparosok egyletének 600 frtot jövedelmezett. Hogy az ott levő embertömegről világos fogalmat vegyünk, elég csak azt is megemliteni, hogy *a négyeseket 250—260 pár tánczolta* s mindamellett még számtalan nő és férfi nem tánczolhatott. *Seidl* Lajos rendörfőkapitány, a bál védnöke 8 óra után néhány perczel jelent meg, a mikor is a honvédzenekar rázenditette a Rákóczy-indulót s a közönség lelkes éljenzésbe tört ki. Az éljenzés lecsillapultával a polgári dalkör tagjai *Bardon* Sándor vezetése mellett nehány dalt énekelt, melyek általános tetszést arattak.

— **Keresztény szinház.** Nagy dolog, nehéz feladat ez akkor, midön a világ a szinház fogalmát már nemcsak hogy egészen elvilágositotta, de egyuttal minden bün, léhaság és könnyelmüség szabad tomboló helyének forgalmával azonositotta. És mégis — ujra kereszténynyé kell tenni a szinházat, mint mindent, a miben a keresztény emberiség élete lefolyik. A franczia hitbuzgóság ebben is elüljáró, uttörő szerepet játszik. Abbé Jouin plebános „Nativité" czim alatt zenével, karénekekkel, élőképekkel felszerelt s három részből álló dramatikus darabot szerzett urunk születésének történetéből és azt iskolás gyermekek, ifju énekkar, az opera és egy versenyző énekkar tagjainak közreműködésével febr. hó 11-én, Richard biboros püspöki jubileumának évfordulóján adta elő először a théátre Corneilleben. A február 14-iki előadáson mgr. Clari nuntius is megjelent. A keresztény szindarab rendkivül tetszik Párisban s nagy hóditást teszen. A darab zenerészletei ezek: A zenekar boldogságai Franck-tól. A sali papok tánczа Bizet-től. Tecum principium Saint-Saens-től, hir de frayeur Bachtól. Benedictus és le chant de Symphonie Beethoventől. Szózat a csillaghoz Schumanntól. Krisztus gyermeksége Berlioztól. József imája Méhultól. Karácsonyi és más zenekarra alkalmazott népies énekek Vivetől.

— **A számüzött királyról.** Algir mellett örökzöld fákszegélyezte ösvény mentén, sürü lombok közé rejtve fekszik egy csinos mór stilü

---

nek hajukat alávetik. Néha győzedelmeskedik a hajlam, a hajat gyürübeszedni; a viaszt használják erre, mely azt eredményezi, hogy hajuk feketébbnek látszik, mint valóban. Valami különös fajta kenőcscsel kenik hajukat, mely viaszból áll s melybe a tényes ébenfából készitett ragadós anyagot kevernek bele. Ez ugy alakitható, mint az agyag s egy hétig is megtartja alakját, feltéve ha a szokásos favánkost használják éjjel, mely nem engedi a hajat érintkezni semmivel. Megemlitjük, hogy a használt hajkenőcsnek mindig van némi illata, mely kellemetlenül támadja meg az idegen orrát és önök megfogják érteni, miért követik oly gyakran épen a csinos spanyol szokást: piros rózsát tüzni a fekete hajba, de ezzel nem hozzák helyre siralmas kegyetlenségét ama hatalomnak, mely a japáni leányok főékességét elcsufitja.

Van mégis egy tulajdonsága a szöke európai nőknek, a mit a japáni asszonyok megcsodálnak: a fehér bör. Nem azért mivel a fehér bör valami uj előttük, mert ellenkezőleg, sok aristokrata és más jómódu család nőtagjai oly arczszinnel birnak, mely az amerikai szöke nők arczszinével és szemével megegyezik; hanem mert a nép nagy része sárgás-barnás arczszinnel bir, váltakozva a réz vagy bronz szinével, különösen azok, kik sokat vannak kitéve a nap sugarainak. A japáni nők, mint a spanyolok alacsonyak, alig van rajtuk szeplő, ámbár mind a két országban rendesen födetlen fővel járnak a forró napon.

A száj a legkevésbbé tökéletes alkotásu az arczvonások közt minden országban, Japán sem kivétel ezen törvény alól. Gyakran látni oly nagy és csunya szájakat és ajkakat, mint a legcsunyább afrikaiaknál; mert az étkezésnél annyira feltátják szájaikat, hogy a fogak állandóan látszanak és a foginy a nevetés közben ugy a férfiak, mint a nőknél rettenetesen előrenyomul. A müvelt osztály asszonyai, a zenész leányok és a teatermek felszolgáló leánykái, a kiket szépségük miatt választanak ki, rendszerint arányos szájuak, némelyiké pedig a legtökélyetesebb alkotásu. Ha királyi letiltó parancsot adnának ki, a csinos leányok kényszeritve volnának lemondani az eléktelenitő szokásról, mely még gyakori és az alsó ajkak festéséről ama különös fajta pirositóval, mely gyakran aranyosnak látszik, és okozza azt a sötét és duzzadt kinézést, mely a fotografiákon látszik.

A többi ujitás között, melyet a mostani császárnő behozott, az egyik, hogy megszüntesse a borzasztó szokást, a fogak befeketetisét, a legnagyobb méltánylást és hálát érdemel. Harmincz évvel ezelőtt Alcock kénytelen volt azt irni az asszonyokat illetőleg: „Nevelni kell az embert gyermekkorától fogva arra, hogy képes legyen szájukba nézni, mely fekete fogakkal van tele és nézni téglavörös festékkel vastagon bekent ajkaikat és ne fordulni el az utálat erős érzésével". Épen tiz éve, gondoltak ki egy utat módot, hogy t. i. bizonyos koru nőknek okvetlen be kell feketiteni fogaikat, s ugy látszik, ez használt, mert ma ezen utálatos szokás teljesen elavult; kisebb városokban látni ugyan még élvétve egy-egy fekete fogu, maradi, öreg dámát, kik bizonyosan gyászolják eme elfajult időket, melyben a nők elhanyagolják első kötelességüket, mit ők szörnyü rossz néven vesznek.

00000102

ház. Lakója egykor egy ország királya volt, de a kapzsi európaiak elfoglalták királyságát s mert ellenszegülni merészelt, elfogták, hajójukra vitték s elszállitották messze tengereken tul, idegen országba, hogy sohse térhessen vissza hazájába. Ham N'Ghi a számüzött és franczia állami fogságban élő annami király a csendes ház lakója. Nagyon visszavonultan a világtól elfelejtve s a világgal nem törődve él. Ritkán fogad valakit s igy nagy kitüntetésnek vehető az a kegy, amelyben a „Figaró" munkatársát részesitette. A párisi világlap munkatársa ugyanis meglátogatta s az exkirály hosszasan nyilatkozott mostani helyzetéről s reményeiről a jövőt illetőleg. A tudósító éppen a festőállványa mellett találta a királyt, a ki karjait kitárva sietett eléje. Harminczéves magas alak. Arczvonásai nagyon finomak, hangja érczes, csevegő, gesztusai egyszerü keresetlenek. Otthon a király mindig európai ruhát visel. Ezután elbeszélte a hirlapirónak élete folyását. 1889. jött Algirba, hol mostani lakását jelölték ki neki tartózkodási helyül. „Az első hónapokban nagyon szomoru voltam. A honvágy gyötört. Kiragadva erőszakosan enyéim közül, hazátlanul számkivetve, fogságba jutva, nem tudtam helyzetembe beletörödni. Kezdetben testedzéssel, biciklizéssel s más spottal igyekeztem szomoruságomat elüzni. Mostanság festegetek, a miben Reynaud, a hires orientalista festő a mesterem." Rögtön mutatott is néhány vázlatot. Mindannyi mély tanulmányról s nem mindennapi tehetségről tanuskodik. Valami mélabus melankotia a számkivitelt lélek szomoru hangulata ömlik el rajta. „Miért nem küld fenséged semmit a kiállitásokra" kérdezte a hirlapiró. „Még nem bizom teljesen önmagamban. Talán később." Azután másról kezdett beszélni. A zenéről, irodalomról, tudományról mind a legmüveltebb ember mély ismeretével és éles judiciumával nyilatkozik. Az algiri iskolákban nevelt kis annamita növendékekről is beszélt. Ezeket a franczia kormány neveltetti, hogy megismertesse őket az európai müveltséggel, hazájukban aztán mint czivilizáczió terjesztői használhassa. „Minden hónapban 3—4-szer meglátogatnak engem s én örvendve látom mennyire fejlődnek és müvelődnek." „Gondol ön Annamba való visszatérésre fenség" kérdezte a tudósító. „Egy fogoly mindig remél" szólt az exkirály és felállott. A hirlapiró elbucsuzott, s a király szivélyesen az ajtóig kisérte. A kis mór ház pedig ujból egy számüzött, csendes, zajtalan szilumává lett.

— **Orvvadász.** *Bognár* József kis-keszii lakosnak fájt a foga nyulpecsenyére, még ilyen tilalmas időben is. Nem volt ez az első alkalom, hogy a vadászatra kedvet kapott, daczára hogy engedélye nem volt. Sürün járkált gróf Nádasdy Ferencz birtokát képező földeken s időnkint zsákmánynyal tért haza. Vasárnap azonban megjárta, mert éppen akkor lőtt le egy tapsifülest, mikor közelben két csendőr járt kik észrevették az orvvadászt és el is fogtik, a főszolgabiróságnál pedig jelentést tettek ellene.

— **Sorozás.** Vidám legények járkálnak már három napja az utczákon. Soknak nemzeti szinü kokárda disziti mellét s szinte büszkén kiabálja: Hopp császáré! Legtöbb pedig csak jól berugottan azt kiabálja: Hopp mamáé! Hopp babámé! Nem azt akarjuk ezzel jelezni, hogy az idei sorozás, mely hétfőn kezdődött s ma végződött, talán nem jó eredményt mutatna fel, sőt ellenkezőleg, a beváltak száma aránylag magas. Bevált összesen 170 egyén. Ebből hétfőre esett 81, keddre 42 és a mai napra 47.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Fejérmegye közigazgatási bizottsága márczius hó 9-én tartja meg rendes havi ülését a vármegyeház kistermében Huszár Ágost alispán elnöklete mellett.

— **Felolvasás.** Farsang utolsó vasárnapján a perkátai kath. körben Posits Mihály plébános tartott felolvasást a „mohácsi vészről," melyben vonzóan ecsetelte az ősök unokáinak hanyatlását és a nemzet pusztulását. Hétfőn pedig Paulovits Alajos tanitó tartott felolvasást a „napról" mely nevettető példáival mindaddig lekötötte az egybegyült hallgatóság figyelmét.

— **Iskolaszéki ülés.** Az iskolaszék márczius hó 4-én csütörtökön a városház nagytermében *Alaghy* Dezső elnöklete mellett ülést tart.

— **Körözés.** Hatóság elleni erőszak vétsége miatt vádolt ismeretlen tartózkodásu *Schweighardt* József bicskei születésü kocsis országos körözését a budapesti kir. törvényszék elrendelte.

— **Templomrabló éjjeli örök.** *Bánlakon* a napokban éjjel a görögkeleti templom ablakát fölfeszitették, létrával az ablakon bemásztak, a sekrestyét feltörték s az ott levő készpénzt ellopták. Az odavaló csendőrség kideritette, hogy a templomot Kolgya Gyorgye, Trajla Száva és Tocsa Száva törte fel, a kik egytől-egyig a *község éjjeli őrei.* Előbb tagadtak, de aztán beismerő vallomást tettek. Mindhármat átadták a biróságnak.

— **Felakasztott milliomos.** Missouri állam Union városában szenzáczió eset történt. Duestrow Arthur dr. milliomost feleségének és gyermekeinek meggyilkolása végett felakasztották. Duestrow egy st.-louisi igen müvelt leányt vett el feleségül, de házassága után a könnyelmü életre adta magát. Atyja ezért zár alá helyeztette kicsapongó fia vagyonát s csak évi járadékban részesitette őt, mely azonban szintén felért egy nagy vagyonnal. Egy alkalommal részegen ment haza és veszekedni kezdett a feleségével, a kit aztán esztelen felháborodásában agyonlőtt örökké magával hordott revolverével. Kis fia sirva borult az anyja holttestére, de a dühöngő őt is agyonlötte. Mikor kijózanodott, eleinte nem akarta elhinni, hogy ezt a rettenetes tettet elkövette. A biróság előtt töredelmes vallomást tett s megnyugodott a halálos itéletben.

— **Veszett eb garázdálkodása.** Néhány napja már, hogy Gárdony községben a kutyákra 40 napi vesztegzárt rendeltek el, mert több kutya veszettség tünetei közt pusztult el. Daczára ezen tilalomnak, mégis megtörtént, hogy *Nagy* József kutyája, mely lánczra volt ugyan kötve, de azt leszakitotta s neki rontott gazdájának, kezén sulyos harapást ejtve, majd pedig *Lencsés* Mihály 5 éves gyermeket mart meg erősen. A kutyát sikerült ezután lebunkózni. Az orvosi vizsgálat a kutyán nagyfoku veszettséget észlelt, miért is a két megmart egyént Budapestre szállitották sürgősen a Pasteur-intézetbe gyógykezelés végett.

— **Járvány Soóskuton.** Mint levelezőnk értesit bennünket Soóskutról, ott a torokgyik a gyermekek között kiütött s eddig már néhány haláleset is állott be.

— **Hirtelen halál.** Tegnap e tefelé a budai uton levő, nem a legjobb hirnévnek örvendő Halász-féle korcsmába tegnap betért *Kováts* István koldus feleségével együtt. Később a korcsma istállójába mentek aludni, de alig hogy a szalmára lefeküdt Kováts Istvánné, azonnal rosszul lett s néhány percz mulva meghalt. A rendőrség rögtön értesitve lett az esetről s meg is jelent dr. *Bierbauer* Viktor t. főorvossal, aki konstatálta, hogy a halál természetes uton állott be.

— **Öngyilkosság a császár előtt.** A berlini Thiergartenben tegnapelőtt nagy izgalmat keltő jelenet játszódott le. A kertben, mint rendesen, igen nagy közönség volt jelen, a mely tiszletteljesen üdvözölte *Vilmos* császárt, a ki egy hadsegédével szintén sétálgatott a parkban. A kellemes hangulatot azonban megzavarta egy inczidens, a mely abból állott, hogy egy *Bortief* nevü önkéntes, a császár szemei előtt lőtte főbe magát. Óriási közönség verődött össze a vértócsában fekvő katona körül, a kit a császár parancsára a legközelebbi házba vittek, a hol orvosi segélyben részesitették.

— **Pályázat.** *Magyaralmásra* (Fejérmegye) egy a kántorságban jártas, kis és nagy miséket végezni tudó helyettes-tanitó szükségeltetik. Fizetése: havi 10 frt, mellékes 4—5 frt és teljes ellátás. Megkeresések *Keller* Gyula róm. kath. tanitóhoz intézendők.

— **A „Vörösmarty kör" batyuestélye.** Mintha csak az elfojtott tüz lobbant volna fel, még egyszer az erekben, mulatni vágyó hangulatot csinálva, oly szép számmal jelent meg a város intelligens eleme a Vörösmarty kör szombaton, február 27-én tartott batyuestélyen. Székesfejérvár s a vidék fiatal rózsái, a böjt előtt még hallani akarták a czigány tánczra csaló büvös zenéjét. Vidám, fesztelen kedv uralgott az egész éjjen át. Alig mult el esti 8 óra, a férfiak s az idősebb nők helyet foglaltak az asztaloknál, hogy elfogyasszák, ha ugyan tudták volna azt a sok mindenféle hust, süteményt, a mit a családok küldtek az estélyre. Az ételeket nagy sürögve-forogva az ifju lánykák segédkezése mellett hordták fel az asztalra. Már 10 óra volt, midőn a czigány egyszerre csak rázenditette a ropogós magyar csárdást. Ott is hagyta nagyobbrészt mindenki helyét az asztaloknál s ment tánczolni. A négyeseket 30—40 pár tánczolta. A jelenvoltak közt ott láttuk *Say* Viktor nyug. altábornagyot, Huszár Ágost alispánt, Görgei Vincze honvéd ezredest, Seidl Lajos főkapitányt stb. Jelenvolt *asszonyok:* Audjeczky Adolfné, Gánóczy Flórisné, Gáspár Károlyné, Gazdy Béláné, Juhász Jánosné, Lichneckert Antalné, Gulner Pálné, Lindtner Sándorné, Klökner Józsefné, Novák Vinczéné, Say Rudolfné, Szabady Józsefné, Sey Ferenczné, Seidl Lajosné, Szlavik Zsigmondné, Sprengler Kálmánné, Schiffer Imréné, Quirini Gusztávné, Pállfy Károlyné, Vértessy Józsefné, Vildenauer Jánosné. *Leányok:* Kuthy Jolán, Rády Margit, Dedinczky Afra, Vértessy Matild, Say Tekla, Juhász növérek, Gulner Irén, Lichtneckert Luiza, Szalatkay növérek, Lindtner Erzsike, Pállfy növérek, Devits Ida, Csányi Irén, Ganóczy Elvira, Gazdy növérek, Quirini Blanka, Novák Emilia, Roszberger növérek, Wéber Józsa, Gemmel Jenni, Pásztory Etelka, Sárközi Sárika stb.

— **Őrült a bécsi Hofburgban.** Tegnapelőtt délben nem csekély feltünést keltett a bécsi Hofburg udvarán egy rendesen öltözött ember, a ki a király lakószobáival szembe az udvar kövezetére térdelt s kezeit esdőleg az ég felé emelte. Őrültnek látszott az illető s ezért bekisérték az őrszobába, hol kiderült, hogy az illető *Pacherka* József tapolcsányi napszámos. Feltünő magaviseletével a király figyelmét akarta magára vonni. Már délelőtt kapott segélyt a kabinetirodában, de ugy látszik nem volt vele megelégedve vagy elméje nincs egész rendben s ezért rendezte a fentebbi komédiát.

— **Razzia.** A rendőrség hétfőn éjjel a budai-uton levő Halas-féle korcsmában 7 csavargót keltett fel édes álmukból, s vitte be a rendőrségi tömlöczbe, honnan tegnap eltolonczolták őket illetőségi helyükre.

— **Másfélezer éves gyermekjátékok.** A rajna melletti Hessenben folytatott ásatások igen érdekes római leleteket hoztak napvilágra. Ép oly megható, idyllikus, látványt nyujt a a napokban kiásott kis gyermeksir, mely tele van gyermek játékkszerekkel. A sirocska lakója egy tiz éves leánygyermek külömböző finom poharokon kivül, melyek a kis halott elökelő származása mellett szólanak, egész sorát vitte magával a játszó szereknek. Ezek között vannak a mai gyermekekhez hasonló búgók, továbbá kék és zöld üvegből való játék pénzek, egy ruczát ábrázoló agyagfigura és két kedves kis üvegtálcza, melyek nem nagyobbak a mi óraüvegeinknél.

— **Amerikai irmodor.** A New-Yorky-Weekly czimü amerikai lapban olvassuk a következő nyájas szerkesztői üzenetet: „Vendéglős, Brockyn. Bocsásson meg, de maga egy őrült flamingó. Mert néha csak 10 órára kapja meg a lapot, maga azt képzeli, hogy talán nem fizetjük a szedőket? Szégyeljük, hogy egy angol ilyen vad szamár tud lenni. Nem jutott még a fejétész helyet telitő korpájába, hogy talán a kihordó a hibás, nem pedig a laptulajdonos? Bileam szamara ne ordits, mielőtt kérdeznek!

00000103

— **Ritka szerencsében részesült D. Julia szegény budapesti özvegyasszony.** Ezen asszony a bankegyesület váltóüzletében (Budapest V., Fürdő-utcza 1.) a 35157. számu részletiv alapján havi részletfizetésre megvette a 2951. sorozatu és 9. számu bécsvárosi sorsjegyet és azt már át is vette. E hó 26-án a fentemlitett banküzletbe jött a sorsjegyhuzási jegyzékek átvizsgálása czéljából. Ki irhatja le meglepetését, midőn tudtára adták, hogy ezen sorsjegye már 1895. november hó 2-án 200.000 frtot nyert. A szerencsés nyerő a nyeremény összegét mindjárt fel is vette.

— **Nagyhatásu gyógyszer.** A legtöbb orvosi szaklap terjedelmes czikkekben méltatta és ismertette az Ács-féle Cascara-sagrada-labdacsot, mint teljesen ártalmatlan, legradikálisabb szert gyomorbajok, aranyér, székrekedés, stb. ellen. Épp igy a legkedvezőbben ismertette az Ács-féle Vas-mangan-peptonát-labdacsot, mint a vérszegénység, sápkór, higvérüség páratlanul álló specifikus gyógyszerét. Éppen ez okból olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk a mai lapunkban erre vonatkozó hirdetést.

— **Hallatlan olcsóság.** A szép tavaszi idő megnépesiti az utczákat s a főutczán sétáló nagy közönség ritka élvezettel áll meg *Grósz József és fia* pompásan berendezett üzletének kirakata előtt, a hol a legremekebb díszmütárgyakban gyönyörködhet. Az üzletben pedig hallatlan olcsó áron vesztegetik a portékát, melyeknek legnagyobb részét alkalmi vételeken szerezték a tulajdonosok, a kik e szerint, mig a készlet tart, olyan árakat szabhatnak meg, melyek valósággal bámulatba ejtik a vevő közönséget. Erre vonatkozólag különben részletesebb felvilágositást nyujt mai lapunk hirdetése, amelyre felhivjuk a közönség figyelmét.

Törvényszék.

— **Drága mulatság.** Sohase hitte volna el *Tóth* József seregélyesi jómódu parasztember, hogy öt még azért, mert hatalmas szomjusággal elfogyasztott egy hordó sört *Szabó* István ugyancsak seregélyesi lakóssal, még a törvényszékkel gyüljön meg a baja s büntetésképpen kapjon 6 hónapi fogházat. Pedig megtörtént. A mult nyáron egyszer bejött Tóth József a kocsijával Székesfejérvárra, hogy *Krausz* seregélyesi kereskedőnek sört vigyen innen. Mikor már a sörrel elindult, találkozott a szintén hazatartó Szabó Istvánnal s felvette kocsijára. Az uton kedvük kerekedett sört inni, azért meg furtak egy hordót s mindaketten tökéletesen berugva értek falujokba vissza. — A törvényszék tegnap tárgyalta ügyüket s elitélte *Tóth* Józsefet lopásért 6 hónapi, *Szabó* Istvánt pedig orgazdaságért 1 hónapi fogházra.

— **Tolvaj asszony.** A több izbeni büntetés, melyet a törvényszék *Panyi* Józsefné szilasbalhási asszonyra mért lopás büetetteiért nem eredményezett javulást, mert most ismét el lett itélve 6 hónapi börtönre ugyancsak lopásért. Még 1894. évben történt, hogy Panyiné a vásár alkalmával *Meleg* Sámuel kereskedő ajtajánál kitett czipők közül lekapott egy párt s elszaladt vele. Azonban észrevették öt s a törvényszék elé került, melynek a fenti büntetése a curia jóváhagyása alól is kikerült.

Irodalom és Művészet.

Az uj szintársulat.

A székesfejérvári szinházban 27-én kezdődött meg az uj szini szezon, helyesebben a pótszezon.

Deák Péter szinigazgató jövetelét nem előzte meg semmi nagyhangu reklam. Szerényen, csendesen vonult be a szintársulat Székesfejérvárra, s a megnyitó előadás nem kezdődött Dobé-féle görögtüzes „disz"-előadással. Ha a volt igazgatónak jogosan szemére vetettük, hogy örökösen nagyhangu reklámokkal dolgozik, az uj igazgatónak azt kellene szemére vetnünk, hogy tulságosan is szerény és becsületes egy. Szemere szerint, tul nagy handicap teherrel kell megfutnia az életpályát, a mely különösen a szinigazgatóknak nagyon is göröngyös szokott lenni. Ennek köszönheti, hogy a bemutató előadáson a közönség nem töltötte meg a különben sem nagy szinházat s az első előadás csak közepes közönség jelenlétében folyt le. Pedig nagyobb közönséget érdemelt volna. „A kis alamuszi" czimü operettet adták olyan jó előadásban, hogy a fővárosi közönség magasabb igényeit is kielégitette volna. Különösen D. *Vlád* Gizella a Magyar Szinház tagja aratott nagy sikert, a ki mint vendég lépett fel. Rendkivül kedves szinpadi jelenség, a kinek gyönyörü és jól iskolázott hangja van, mely a magasabb regisztereken is tisztán és erőteljesen cseng. Igazán jól esett hallanunk ezt a gyönyörü hangot szinpadunkon, a hol a Csongori-era alatt sohasem hallottunk igazi hivatott énekesnöt. Megkellett elégednünk a pikáns arczu primadonna temperamentumával. Nem hiába választotta ki *Evva* Lajos a népszinház tapasztalt igazgatója *D. Vlád* Gizellát uj szinházának primadonnájául, mert bizonyos, hogy rövid idő alatt a főváros egyik kedvenczévé lesz. A közönség különben nagy lelkesedéssel fogadta *D. Vlád* Gizella fellépését s énekszámait többször megismételtette. Nagy elismeréssel adózhatunk a többi szereplőknek is, a kik valamennyien kitettek magukért. Különösen sok tapsot kapott *Deák* Péter, *Gergely* Gizella és *Balogh* István.

Vasárnap, február 28-án két előadás volt. Délután Folinusz „Náni"-ja, Este pedig *Bokor* József „Gyerekasszony" czimü népszinműve került előadásra. Mindkét darabot kevés számu közönség nézte végig hálásan tapsolva azért az élvezetért, a melyet ez a derék szintársulat szerzett neki. Különösen felemlités érdemelnek: *Árkosi* Vilmos, *Balogh* István és *Gyárfás* Ödön. Természetes azonban, hogy az előadás sikerét leginkább *D. Vlád* Gizella segitette elő mély érzéssel s ritka szép hangjával előadott magyar dalaival.

Hétfőn „Goldstein Számi" került szinre, igen kis közönség előtt. Magunk részéről mindenesetre azt kivánjuk az igazgatónak, hogy ezekkel a külvárosi szinkörök darabjaival ne rontsa saját társulatának értékét. A hol olyan kitünő erők állanak az igazgató rendelkezésére, ott nincs szükség az ilyen közhelyekkel telitett darabokra. Az értékesebb darabok finomságai sokkal nagyobb és értékesebb hatást gyakorolnak a közönségre, a mely lelkéből megunta már a Dobó által kedvelt brutális komikummal összetákolt darabokat.

Kedden Offenbach bájos zenéjü operetteje, „Hoffmann meséi" került bemutatásra szép számu közönség jelenlétében. Vidéki szintársulatok ritkán vállalkoznak ennek a darabnak előadására, mely nagyon próbára teszi a tehetségeket. Deák igazgató vállalkozását azonban a legtényesebb siker koronázta. Olyan kitünő előadásban élveztük ezt a bájos operettet, hogy sokáig fog emlékezetünkben maradni annak emléke. *D. Wlád* Gizella valósággal remekelt nehéz szerepében. Hegyi Arankának utólérhetlen szerepében olyan sikert ért el, a mely legelső művésznőink sorába emeli. Nagyon jó volt *B. Szabó* József, *Balogh* István és *Zoltán* Ilon. Az előadás olyan fényesen sikerült, hogy még e rövid pótszezonban is érdemes lenne megismételni.

Szerdán „Az eleven ördög", Konti operetteje kerül szinre, Letorierres szerepében *D. Vlád* Gizellával. Erre az előadásra lejön a fővárosból *Evva* Lajos, a népszinház igazgatója, *Relle* Iván, szinházi titkár s azonkivül még több fővárosi vendég, kik *D. Vlád* Gizellát akarják látni ebben a szerepben. *D. Vlád* Gizelláról különben a fővárosi lapok is mostanában igen nagy elismeréssel irnak abból az alkalomból, hogy a Magyar Szinház primadonnájául szerződtették.

Csütörtökön „Durand és Durand", a vigszinháznak ez a nagy sikert ért repertoir-darabja kerül szinre.

Az uj szintársulat különben a legszebb kilátásokkal tekinthet a pótszezon felé, mert a közönség körében már is kiszivárgott, minő pompás előadásokat tartanak és igy mindenki siet kárpótolni magát az unalmas téli napokért.

Hatalom. Regény irta *Pekár* Gyula. Egy fiatal, mélyen érző leány lelke minden erejével szeret egy brutális, közönséges férfit, a ki nemcsak hogy nem érdemli meg szeretetét, de még cserben is hagyja. Azonban Domokos Attila, ez a marciális szép férfi, a kinek a szenvedélyességénél csak a hiusága nagyobb, még azt sem engedi meg, hogy a szegény Marianna, ugy a hogy, összefoldozza az életét. — A ki őtet szerette, annak nem szabad utána mást szeretni, sem öt elfeledni, jelenti ki, és párbajban lelövi a Marianne vőlegényét. És a szegény Marianne, a ki szive mélyében mindig szereti Domokos Attilát, nem mer többet a boldogságra gondolni. Félénk, ijedős, kissé excentrikus leánynyá öregszik, Domokos Attila pedig megházasodik, s a rabiátus, marciális ember a hideg, vézna kis felesége rabszolgája lesz, a ki öt éppenséggel nem szereti. Mikor pedig Domokos Attila tiz év mulva meghal, Marianna föllélekzik! Hiszen most már szabad szeretnie öt, a ki mindég szivének bálványa maradt! Körülbelül ez a tartalma Pekár Gyula uj regényének. A regény tartalmának elmondása azonban nem adhatja vissza azt a müvészetet, a melylyel meg van irva. Pekár müveit az erő, a pszichológia, az éles megfigyelés és nyelvezetének szingazdasága jellemzik. Mély poézis, erős, öntudatos, hatalmas irói egyéniség nyilatkozik meg benne, s az a csöndes melánkólia, mely az egész regényen végigvonul, mint az őszi napsugár, csak még kedvesebb szivhez szólóbb olvasmánynyá teszik. Az Egyetemes Regénytárban megjelent regénynek az árra csinosán bekötve 50 kr. Kiadta *Singer és Wolfner*.

Három elbeszélés. Irta *Zola* Emil. Az Egyetemes Regénytár a nagy franczia naturálista irónak három elbeszélését egy kötetbe gyüjtve kiadta *Tóth* Béla kitünő, zamatos magyar forditásában. Ez a kötet a Regénytár ez idei évfolyamának immár nyolczadik száma és kiválik nemcsak a franczia mester nagyszabásu kvalitásai által, hanem a mesteri forditás révén is, melyet a közönség már megszokott *Tóth* Bélától. A három elbeszélés, *Nais Micoulin*, *Burle kapitány és Jacques Damour*, mindegyike tele van Zola nagy talentumának finomságaival, valóságos gyöngyei azok a Zola elbeszélő müvészetének. A közönség bizonyára örömmel veszi ezt az érdekes kötetet, mely éppugy, mint az Egyetemes Regénytár többi kötetei piros vászonkötésben 50 krért kapható minden könyvkereskedésben és *Singer és Wolfner* kiadóknál (Budapest, Andrássy-ut 10. sz.)

VEGYESEK.

() **A hold és csillagok világossága** Abney kapitány fényképészeti uton megmérte a hold és csillagok fényét, összehasonlitva azt a közönséges gyertya fényével. A teli hold világossága — a méretek szerint — zenitjén 0·308 gyertya fényének felel meg egy lábnyi távolsárból. A csillagok fénye 0·0015 gyertyavilágnak felel meg egy lábnyi távolságból, de emelkedhet egész 0·006 arányra is. Hogy a hold teljes világitásánál pompás fényképészeti felvételeket lehet eszközölni, az már nem ujság, de a legutóbbi kisérletek kideritették, hogy a csillagfény is befolyással lehet a fényképek előállitására.

00000104

() **Hajóépítés Angliában.** Az angol hajógyárakban a mult évben 696 hajót épitettek, melyeknek tartalma 1,159.751 tonna. Ebbe a számba a hadihajók nincsenek beleértve. A 696 hajó közül 628 gőzös (1,118.831 tonna) és 68 vitorlás (45.920) tonna). Azonkivül az állami és magángyárakban 55 hadihajó épült. Az angoloknak legjobb kliensei e tekintetben a németek, a kik részére 1896-ban 80 hajót épitettek 117.870 tonna tartalommal. Németország után Oroszország következik 25 hajóval (34.524 tonna). Anglia hajógyárai közül az első helyet a glasgowi telepek foglalják el 215.956 tonnával. Utána következnek Newcastle, Belfost, Greenock, Midlesboroug és Hartlepool.

[] **Szépek klubja.** Páris rengeteg számu klubjai ujból meggyarapodtak még egy nagyon különös társaskörrel. Az uj klub a szépség ápolását tüzte ki czéljául és ezt a czélt fürdők segélyével akarja elérni. Mindenféle exotikusnál exotikusabb fürdők állanak a tagok rendelkezésére, dinnyelé, rózsatej, Mekka-balzsam, szamártej stb. szolgál arra, hogy a szépségöket féltő nők bőrét üdén és puhán tartsa. A fürdőkre különben a hires szép asszonyok mindig sokat adtak. Czewertinowska Mária, I. Sándor czár barátnője minden reggel egy hordó malaga-bort öntetett egy ezüst kádba és ebben fürdött. Ninon de l'Enclos fürdője tejből, langyos esővizből, szódából sóból és három font mézből volt összekeverve. Tallien asszony, a ki a franczia forradalom idéjében oly nagy szerepet játszott, epret zuzatott kásává, ezt tejjel és vizzel felhigitotta és ebben fürdött. E fürdők most ujra divatba jönnek. Egy hires orvos azonban elég kiméletlen volt kijelenteni a tagoknak, hogy nem ér ek semmit.

() **Hamis fogak.** Az emberek mindenütt hordanak hamis fogakat, de sehol sem annyit, mint Amerikában. 1891-ben egyetlenegy newyorki gyárban nem kevesebb, mint 8 millió hamis fogat gyártottak. A gyártási anyag kaolin, földpáth és hegyi kristály, melyeket vékony zománczréteggel boritanak, ugy hogy ez csalódásig hasonlit az igazi fogakhoz. Egy-egy fog 1/4—1/2 dollárba kerül. Vajmi nagy azonban azoknak a száma, a kik uj fogak helyett megelégesznek a romlott fog tömésével. Érdekes, hogy ily tömésekre Amerikában évenkint átlag 800 kilogramm aranyat használtak fel.

() **Ártalmas-e a tuberkulotikus állatok husa?** Reissmann, berlini főállatorvos e kérdésre a következő tanácsokkal válaszol: Ha a tuberkulozis folytán a hus nagyon sovány és elváltozott, ezt tekintet nélkül a tuberkulózis karakterére, csak technikai uton lehet értékesiteni, vagy meg kell semmisiteni. Ha a tuberkulózis csak a belső részeken lép fel, a hust a tuberkulózisnak kis mértékben való mutatkozása esetén forgalomba lehet bocsátani. Ha a lokális tuberkulózis fellépésével egyidejüleg a has és mellhártya, a mellnyakmirigy s a bélmirigyek is meg vannak támadva, a fertőzött állatrész a többitől elválasztandó és a sterilizálás után a szerint, hogy mily mértékü a tuberkulósis, forgalomba bocsátandó vagy megsemmisitendő. Ha a betegségi páoczessusok lokális jellege kétségtelen, a hust apró darabokban jól meg kell főzni. Akut milliar-tuberkulózis esetén az állat mindenesetre elkobzandó. Mindazok az állati organumok, melyek tuberkulotikusok, a fogyasztásból kivonandók.

() **Festett növények.** Párisban sokkal raffináltabbak az emberek, hogysem a természetességgel meg volnának elégedve, még a természet legszebb produktuma, a virág sem tetszik nek, ha nincs rajtuk valami mesterkélt. Mindenek előtt kevés nekik az illatjuk. Hogy ezen segítsenek, a virágkereskedők jéggel kirakott szekrényekbe helyezik a virágokat. A szekrényen parfümmel átitatott szénsavat vezetnek keresztül, melyből a hideg a parfümöt a virágokra csapja. A virágok most már sokkal illatosabbak, de nagy árt kell fizetniök érte, mert a hidegtől elhalványulnak és töródötteké lesznek. A kereskedők azonban ezen is segitenek. Egyszerüen megfestik a virágokat és fényes mázzal bekenik, ugy hogy szinében is pompás, illatában is felülmul minden természetes virágot, de nagy kérdés, hogy jó izlésü ember-e a kinek tetszik?

() **Mac Kinley,** az Egyesült-Államok elnöke, mint a bécsi „Sport“-ban olvassuk, starterképpen fog legközelebb szerepelni egy chikagói kerékpár-versenyben. Erre kérték őt fel a chikagói biciklisták és ő hajlandónak nyilatkozott reá. Minthogy azonban az elnök nem Chikagóban, hanem Cantonban lakik, a jeles starter ugy segit a bajon, hogy cantoni lakásán egy villamos gömböt nyom meg, a melyet a versenytérről a lakásába bevezettek és ez fogja jelezni a startot, a mikor elsüthetik a pisstolyt az indulóknak. Az amerikaiak érdeklődéssel néznek eléje, hogy vajjon sikerülni fog-e a start?

Közgazdaság.

* **A kisipari hitel ügye.** A kisipari hitel ügyének országos szervezése érdekében tárgyalások folynak a kereskedelmi miniszteriumban. A tárgyalások alapja az a két felirat, melyet a mult évben megtartott országos ipartestületi kongresszus központi bizottsága, valamint az országos iparegyesület terjesztett a miniszterium elé. E feliratok részletesen kifejtik az *iparosság álláspontját* ebben a nagyfontosságu kérdésben, s tiltakozván az ipari hitelnek akár a mezögazdasági hitelszövetkezetekkel, akár a segélyzö-szövetkezetekkel való összekapcsolása ellen, *önálló ipari hitelintézet* felállitását követelik. Álláspontjukat az iparosok a következőkben jelölik meg: szükséges, hogy az ipari szövetkezetek létesitése, szervezése és ellenőrzése érdekében egy független központ létesittessék. A szövetkezetek tervszerü kiterjesztése a kereskedelmi kormányzatnak komoly föladatát képezze s hogy ebből folyólag az e czélra kilátásba helyezett *állami anyagi támogatás* arányosan emeltessék a mutatkozó szükségletnek lehető teljes kielégitésére. Mulaszthatatlanul szükséges, hogy az iparhiteli mozgalom ne csupán a kitelszövetkezetek létesitésére szoritkozzék, hanem karolja fel a *termelési czélokat* elömozditó szövetkezeteket, u. m. a nyersanyag közös beszerzésére, a közös raktározásra alapitandó szövetkezeteket is, mint a melyek leghatásosabb gyámolitói a kisipari hitelnek s a melyeknek előnyei leginkább tudják a hanyatlóban levő kisipart a nagyiparral versenyképességre képessé tenni. Minde megállapodások keresztülvitele természetesen *tervszerü részletes* programm alapján kell, hogy történjék s e végből mielőbb *szakértői tanácskozmány* hivandó egybe. Az iparosok erősen *reménykednek* (?) abban, hogy ügyükben a döntés nem huzódik igen sokáig, s hogy a „*Kisiparosok központi hitelintézete*“ még ebben az évben megalakulhat. — Vajjon ugy lesz-e?

* **Főjelentés a gazdakongresszusról.** Márczius elsején jelent meg a mult évben tartott *nemzetközi gazdakongresszus* főjelentésének első kötete, a mely a végrehajtó-bizottság által a tárgyalások megkönnyitése végett szerkesztett, mintegy vezérfonalul szolgáló kérdőpontokat, az ezekre beküldött feleleteket, nemkülönben több benyujtott emlékiratot tartalmaz. Ez a kötet franczia és német nyelven is megjelent. A második kötet tartalmazni fogja a kongresszus programmját és szervezeti szabályait, a végrehajtó bizottság névsorát és a kongresszus elnökségének és szakosztályainak megalakitását, ugy a hivatalos képviselők kimutatását, valamint a kongresszusi tagok teljes névjegyzékét, az alakuló, szakosztályi és záró ülések lefolyását és tárgyalásait kimeritő gyorsirói feljegyzések alapján; végül függelékben a fogadások és kirándulások leirását s egyéb a kongresszust érdeklő közléseket. A vaskos kötet szerkesztőjéül *Rodiczky* Jenő dr., a kongresszus volt főtitkára van megnevezve.

* **Tenyész-tehénvásár.** A kereskedelmi miniszter értesitette Fejérmegye közigazgatását, hogy Martonvásár községben f. é. május 26-ára tenyész-tehénvásárt engedélyezett.

* **Az O. M. G. E. szölészeti és borászati szakosztálya** e hó 23-án a köztelken Zselenski Róbert gróf elnöklésével ülést tartott, melyen tárgyalás alá került az elpusztult szőlők felujitása tárgyában alkotott 1893. évi XXIII. törvényczikk végrehajtási rendelete, melyet a földmivelésügyi miniszter küldött meg az egyesületnek. A szakosztály a rendeleten némi módositásokat eszközölt s ezirányban felterjesztést intéz a miniszterhez. Tárgyalás alá került a szakosztályban egy a folyó év őszén rendezendö szölészeti tanulmányút kérdése is. Az O. M. G. E. 1891-ben rendezte az utolsó szölészeti tanulmányútat, melynek messze menő eredményei voltak, mert ez a tanulmányút szolgált alapul azoknak a szaktanácskozmányoknak, melyek a Közteleken az elpusztult szőlők ujratelepitése ügyében lefolytak s a melyek alapján tett előterjesztést a miniszternek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a szöllőszeti felsőbb szakoktatás ügyében. Ugyanekkor tett az egyesület a szöllők felujitásának törvényhozási uton való szabályozására nézve is javaslatot, mely azután az 1893. évi XXIII. t.-cz. megalkotásával meg is valósult. Az őszszel rendezendő tanulmányút programmjára nézve a szakosztály abban állapodott meg, hogy a tanulmányút körébe felveszik a fővárosi szőlőtelepet, a Jalics-féle mintatelepet, Tihanyt, Balaton-Füredet, Fülöp, Badacsony, Keszthely, Fonyód, Lesencze, Tomaj, Pécs, Villány, Horgos, Arad és Szeged szőlővidékeit.

* **Aranybánya-krach.** Párisból és Londonból egyértelmüen azt jelentik, hogy az ottani börzéken megint kiütött az *aranybányaértékek piaczának válsága.* Az aranybánya részvények nagy részének árfolyama annyira sülyedt, hogy majdnem egyenlö a *teljes értéktelenséggel.* Egyes értékek 240 frankos árfolyamról 24 frankra sülyedtek. A mostani válság oka az, hogy a délafrikai aranybányák ottani vezetőségei *félrevezették s megcsalták a részvényeseket.*

* **A papirosbuza ellen.** Mikor a gazdák a fiktiv üzletek üldözését követelik, azt hozzák fel a börzei körök, hogy a fiktiv üzletek el nem különithetők a tényleges szállitási üzletektől s igy a rendszabályok vagy sujtják a tisztességes affektiv szállitási üzletet is, vagy nem foganatosithatók. Érdekes e tekintetben a következő amerikai törvényhozási akció: Canadában 1892-ben, midőn az Egyesült-Államok tervezett rendszabálya folytán kilátás volt arra, hogy a játékos urak az ő tevékenységük szinhelyét kénytelenek lesznek New-York és Chicagoból az angol lobogó oltalma alá helyezni, siettek a büntető törvénykönyvet egy olyan záradékkal ellátni, a mely szerint a fiktiv üzletek müvelőire 500 dollárig terjedhető pénz- és öt évre rugó szabadság-büntetés szabandó. Ennek a drákói rendszabálynak teljes mértékben meg volt a foganatja, mi azt mutatja, hogy igenis lehet a papirosbuza ellen törvényes uton sikerrel eljárni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. J. Perkáta. Gratulálunk a szép sikerhez. Hozzájárulását tudomására hoztuk az illetőnek. Üdv.

Schlamadinger Alajos urnak. Sz. r. *Czélzatos* tévedésből a szerkesztőséghez intézett s a kiadóhivatalnak szóló kérelmét további eljárás végett átadtuk az illetékes kiadóhivatalnak, a hol. azt a meglepő értesitést nyertük, hogy a föld nem csak forog, de éppen ugy forog mint azelőttt. Ez ugyebár bámulatos?

Mi a Schapirograf?*)

A Schapirograf uj, felülmulhatatlan sokszorositó készülék levelek, okmányok, rajzok jegyzeteknek **önálló, költségmentes fekete nyomásu** sokszorositására. Ezt a készüléket még a laikus is könnyen kezelheti, mert fölötte egyszerü s **s jótállok a biztos eredményért.** A papirra tintával irott irásról vagy rajzról sajtó vagy vegyi szerek alkalmazása nélkül rövid 15 percz alatt vagy 150 másolatot lehet késziteni. Egy ilyen négyzet vagy folio nagyságra alkalmas Schapirograf ára a teljes felszereléssel együtt 15 frt. Kivánatra hajlandó vagyok a Schapitografot négynapi **próbahasználatra** az én káromra bérmentesen megküldeni, visszaküldés esetén semminemü kárpótlást nem igénylek. Már több ezer különféle nagyságu ily készülék van használatban.

PHOL FRIGYES vezérképviselő, Wien I., Rudolfsplatz 13.

*) Prospektust ingyen küld.

RODE IMRE

URI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE

Sz.-Fejérvárott, Nádor-utcza 12.

A mélyen tisztelt vevő közönség b. figyelmét bátorkodom felhívni az alább felsorolt árukra, melyek nagy választékban és a *legjobb minőségben, olcsó, szolid árakon* szerezhetők be nálam.

Divatos férfi és fiu

KALAPOK.

Férfi és fiu **silskin és Nutria sapkák.**

FÉRFI SIFON ING,
(sima, szegélyzet és himzett.)

Férfi GALLÉROK, fehér és szines, divatos formákban,

Férfi lábravalók, Kopper és vászon.

Nagy raktár **divatos NYAKKENDŐKBŐL.**

Uri, női s gyermek KEZTYŰK, (bőr, zafir, trico.)

Uri-, női- és gyermek **alsó Jäger ruházat.**

Nagy választék szövött árukban u. m.:

Férfi-, női- és gyermek harisnyákban.

Női kész bluzok és trico alsó szoknyák.

Női- és gyermek mosó lüszter KÖTÉNYEK.

Férfi- és női caloschni és hó-czipők.

Női Carmantyuk és sapkák.

Schveiczi himzések, csipkék, szallagok és diszek női ruhákra.

Női selyem és zefir kendők.

Hallatlan olcsó alkalmi vétel!

GROSZ JÓZSEF ÉS FIA

PORCZELÁN, ÜVEG, ÉS DISZMŰ RAKTÁRÁBAN,

Székesfehérvár, fő-utcza 8-dik szám alatt.

26 darabból álló mintázott legfinomabb karlsbadi ebédlő készlet . . . . . **7 frttól 80 frtig.**
1 teljes mozdó készlet . . . . **3·50-től 20 frtig.**
1 teljes (6 sz. v.) theás készl. . **4 frttól 15 frtig.**
1 teljes (6 sz. v.) kávés készlet . **3·50-től 15 frtig.**

6 személyre teljes boros készlet (finom metszett üveg.) tálczával . . . . . **1·50-től feljebb**
6 személyre való vizes készlet (finom metszett üveg.) tálczával . . . . . **1·80-tól feljebb.**

Legfinomabb karlsbadi **préselt porczelán tányérok** darabja a sikérnek **12 kr**, a mélynek **14 kr** és dessertnek **10 kr.**

Asztali és **függő lámpák,** valamint mindennemü **zománczozott bádog-, vas- és kő-edények** gyári áron alul. **hallatlan olcsó áron** adatnak el.

ISMÉTELÁRUSITÓKNAK ÁRENGEDMÉNY.

Alkalmi vételek mindennemü **konyhai-, ebédlői-** és **DISZTÁRGYAKBÓL:**

vázak, tükrök, diszes korsók, majolika és terakotta szobrok, khinai ezüst és valódi berndorfi alpaka áruk, fa-, bádog- és nikkel tálczák, ** ** illatszerek stb. stb.

nagyban és kicsinyben kapható.

Legfinomabb kivitelü MAJOLIKA FALITÁLAK 20 krtól feljebb. Különösen szépek és olcsók a milleniumi kiállitás domborképét ábrázoló hatásos kiállitásu falitálak, melyek nagyméretei is daczára párja csak 7 frt.

Pontos kiszolgálás. Hallatlan olcsó árak.

Nem titkos összetételü, biztos hatásu gyógyszer.

Egyedülli gyomor- és vértisztitó szer, mely nem rontja a gyomrot!

Mindennemü **gyomorbaj, aranyér, emésztési zavar,** időszakénti vagy állandó székrekedés s az ezekkel járó következmények legradikálisabb és teljesen biztos hatásu gyógyszere az

ÁC -féle (czukrozott)

Cascara-sagrada-labdacs

„(Nép nyelvén Sz. Fehérvári „KORONA-PILULA."

Ez nem drasztikus, de enyhe hatásu növényi laxans-szer. Nem rontja a gyomrot mint a többi hashajtó; nem okoz szélképződést, görcsöket, mint azok nagy része, nem csökkenti az étvágyat, hanem fokozza, amennyiben a belek müködését elösegiti.

Valamennyi orvosi és gyógyszerészi szakközlöny **tekintélyes szakférfiak tollából** terjedelmes czikkekben méltatta s oly elismerőleg nyilatkozott, mint még eddig egyetlen ily nemü gyógyszerről sem.

E kitünő készitmény a legtöbb gyógyszertárban raktárban tartatik. Egy üveg eladási ára (50 labdacscsal) — **50 kr**, egy próba doboz (12 labdacs) — **15 kr.**

Előállitási hely és szétküldési raktár egyedül:

P. ÁCS ALBERT gyógyszertára,

Székesfejérvárott, (Gróf Zichy-ház.)

Innen 1 frt 70 krnak előzetes beküldése mellett 3 üveg, vagy 10 doboz (mint legkisebb szállitmány) bárhova **franco** szállittatik.

Kéretik a t. olvasó e hirdetményt kivágni eltenni s szenvedő embertársainak ajánlani.

Orvosi szaklapok véleménye szerint: „Páratlanul álló honi gyártmány."

Nem titkos összetételü, biztos hatasu gyógyszer.

!Csak csekély havi részletfizetésre kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó czikkek, valamint

ingek, gallérok és fábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben.

LŐWY ADOLF
SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

TELJES MENYASSZONYI KELLENGYEREKET ELVÁLLALOK.

!CSEKÉLY HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE!

Temetkezési vállalat az Őrangyalhoz

Kővári Ede

Székesfejérvár, sas-utcza 2. (fekete sas szálloda mellett.)

Fióküzlet: buzapiacz 2.

Ajánlja a kor igényeinek teljesen megfelelő **temetkezési vállalatát** hol **ércz- és fakoporsók** minden nagyságban és szinben oly dus választékbau kaphatók, hogy e tekintetben is a legnagyobb városok hasonnevü vállalataival versenyezni képes. Müvészileg kiállitott **diszkoporsók,** (Sarkofagok) valamint kettős üvegtetejü, légmentes koporsók (a holttest bárhova szállitására) nagy választékban vannak, ugyszintén halottas szobák, feljáratok s ajtók behuzatalára megkivántató **gyászposztó,** diszes ravatal s tartozékaival rendelkezik, hogy e tekintethen a fővárosi ilynemü vállalatokhoz fordulni felesleges. Szóval temetkezési vállalata ugy van berendezve, hogy a legkényesebb igényeket kielégiteni képes, mit eléggé bizonyit a más városokban s megyeszerte több izben a **legelőkelőbb családoknál** előfordult gyászesetek alkalmával közmegelégedéssel teljesitett szolgálatai. Főelvei mérsékelt árak mellett pontos kiszoláglás, kizárva a hivatlan tolakodás. Végül ajánl **szemfödeleket, halotti öltönyöket, virágokat, fátyolokat és sirkoszorukat,** melyek üzletében nagy választékban, olcsó áron kaphatók. Bárminemü **nemesi czimerek** elkészitésére vállalkozom.

A nagyérdemü közönség eddigi pártfogását továbbra is kérem.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000106